

**HOLY CROSS UNIVERSITY,
HUMANITARIAN PEDAGOGICAL FACULTY**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
**THEORETICAL AND APPLIED RESEARCHES
IN THE FIELD OF PEDAGOGY, PSYCHOLOGY
AND SOCIAL SCIENCES**

December 28-29 // 2016

Proceedings of the Conference

Published by Holy Cross University

Passed for printing 17.01.2017. Format 60x84/16.
Offset paper. Times New Roman Font. Digital printing.
Conventional printed sheets 16,97. Print run 100 copies.

Organising Committee:

Adamczyk M.	Ph.D. of Chemistry, Professor, Rector of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Zdebski J.	Ph.D. of History, Professor, Dean of the Faculty of Physical Education and Tourism of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Palka K.	Ph.D. of History, Dean of the Faculty of Liberal Arts and Education of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Winiarz A.	Ph.D. of History, Professor, Head of Department of Education, Culture and History of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Giza T.	Ph.D. of History, Professor at Department of Education, Culture and History of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Ratajek Z.	Dr hab., Professor, Professor at Department of Education, Culture and History of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland).

International Scientific-Practical Conference Theoretical and applied researches in the field of pedagogy, psychology and social sciences: Conference Proceedings, December 28-29, 2016. Kielce: Holy Cross University. 292 pages.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

Система надання освітніх послуг в Австралії Задорожна О. В.	66
Соціальні програми педагогічної просвіти американських батьків Івасішина С. В.	69
Формування інформатичної компетенції дошкільника в контексті розвитку інформаційного суспільства Імбер В. І.	72
Системний та синергетичний підходи у формуванні професійного саморозвитку майбутніх фахівців комп'ютерного профілю Карабін О. Й.	75
Розвиток міжнародної мови «есперанто» як соціокультурного феномену Клименко Ю. А.	78
Причинно-системний підхід до формування світогляду майбутніх фахівців у ВНЗ Колесник М. О.	81
Сутність технологічного підходу у дослідженні професійної підготовки магістрів соціальної роботи в адаптивній системі Копилова С. В.	84
Формування практичної готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях Костіна В. В.	88
Формування соціальної активності майбутніх педагогів у процесі позанавчальної діяльності Куземко Л. В.	91
Досвід і перспективи впровадження елементів «соціальної освіти» (сякайкьооіку) в процес вивчення японської мови у ВНЗ України Літінська О. Ю.	94
Центри транскультурної педагогіки як засіб професійної підготовки дошкільних педагогів до соціальної роботи: європейський досвід Мельник Н. І.	98
Особливості неформальної освіти дорослих у регіоні Брюссель-столиця (Бельгія) Мукан Н. В., Фучила О. М.	102
Усунення недоліків підготовки майбутніх учителів правознавства до роботи з девіантними підлітками у сучасних ВНЗ Островська-Бугайчук І. М.	105
Особистість викладача технічних дисциплін автомобільного профілю при формуванні професійно-педагогічної культури Петренко Т. В.	108

Соціальне виховання як науково-педагогічна проблема: теоретичне осмислення Пішун С. Г.	110
Методологія соціальної роботи як складова фахової діяльності соціального працівника Ребуха Л. З.	113
Головні компетенції, що необхідні викладачу для успішної реалізації процесу навчання в умовах дистанційної освіти Рязанцева О. В.	116
Особливості вивчення основ охорони праці та безпеки життєдіяльності в умовах комп'ютерної підтримки Семенець Л. М.	119
Загальні тенденції розвитку систем освіти країн Шама в новітній час Скляр В. Ю.	122
Суб'єкти здійснення постпенітенціарного патронажу у XIX – на початку XX ст. Стремецька В. О.	125
Риторичний аспект підготовки майбутніх соціальних педагогів Ткаченко Л. П.	129
Особливості виховання розумово відсталої дитини в родині за християнським зразком Федорова О. В.	131
Соціальна активність як складова егалітарної гендерної культури сучасних студентів коледжу Шабасва Н. С.	135
Особливості крос-культурної грамотності майбутнього вчителя Шевченко Ю. М.	138

ACTUAL PROBLEMS OF SOCIOLOGY

Адаптація студентів до освітнього процесу як об'єкт соціологічного аналізу Борисова Ю. В.	140
Gustosology as a way to improve the quality of human life Kalashnyk Nataliia	143
Соціально-депривовані категорії населення як об'єкт соціальної реабілітації Мосійчук Т. Є.	146
Поняття життєвих стратегій сучасної української молоді Сивохіна К. І.	150
Рівень освіти українських мігрантів у Чеській Республіці у 2001-2011 рр. Федоренко Є. В.	152

умовах соціально-просторової концепції, а також залучати до школи соціальних працівників на педраду, спільно визначати завдання та формувати виховний простір [5, с. 7-9]. Поділяємо слушні ідеї автора та використовуємо їх під час організації виробничої практики у загальноосвітніх навчальних закладах. Одним із завдань майбутніх соціальних педагогів є організація спільного соціально-виховного профілактичного заходу на базі ЗНЗ із залученням представників державних соціальних служб та громадських організацій міста Харкова.

Л. Бениш (фахівець у справах молоді з Дрездена) доводить, що «для життєвого простору підлітків характерною є дивергенція (школа вимагає дисципліни, зосередженості, наполегливої праці, пунктуальності, тоді як у молодіжних центрах діють інші правила – товариськість, солідарність, творчість), що зумовлює появу у поведінці деяких школярів насилля, як «можливого рефлексу потерпілих на цю «роздвоєну нормальність» [5, с. 10]. Автор висуває три вимоги, які дозволять подолати це явище: 1) початкова школа має бути школою соціальною (що розвиває соціальні та культурні компетенції); 2) школу потрібно розширити у соціально-просторовому сенсі (проектні тижні, практичне навчання тощо); 3) необхідність надання соціальної кваліфікації в межах підготовки педагогів (опанування соціально-педагогічних аспектів, соціальні стажування у школах під час навчання). Цілком поділяємо ідеї автора та вважаємо необхідним їх враховувати під час побудови моделі роботи фахівця соціальної сфери з профілактики дезадаптації учнів у різних закладах системи освіти, з якою мають бути ознайомлені майбутні фахівці під час опанування дисципліни «Історія та теорія соціального виховання».

Фахівець Регіонального координаційного центру (РКЦ) у питаннях іноземців та роботи з молоддю та школи з Ерфурта Е. Матцнер наголошує, що РКЦ знаходяться у шкільному середовищі та приділяють увагу проблемам ксенофобії та інтеграції. У центрах працюють викладачі, соціальні педагоги, соціальні працівники, представники творчих професій. Автор наголошує на тому, що шкільні соціальні працівники – це фахівці, що «надають школі додаткові послуги з метою позитивних змін структури сучасної школи» [5, с. 13]. Цей досвід є дуже корисним у зв'язку з появою у загальноосвітніх школах великої кількості учнів з сімей мігрантів та вимушених переселенців із зони АТО. Комплексні профілактичні заходи, що має організовувати соціальний педагог з залученням соціальних працівників громади створюватимуть умови для виявлення учнів «групи ризику», що мають низькі показники адаптаційного потенціалу та допомоги їм у пристосуванні до нового середовища.

Отже, узагальнення ідей вищезазначених дослідників дозволило визначити важливі умови підвищення ефективності у формуванні практичної готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з профілактики дезадаптації учнів: 1) надання додаткових можливостей у збільшенні годин на практичну взаємодію з учнями для здійснення профілактики їхньої дезадаптації у різних соціальних інституціях; 2) ознайомлення студентів з особливостями роботи з профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях партнерської

мережі закладів; 3) використання елементів вітчизняного та закордонного практичного досвіду роботи у зазначеному напрямі.

Література:

1. Бартків О.С. До проблеми практичної підготовки соціальних педагогів // Науковий вісник, № 21.– 2009. – С. 71-75.
2. Ковальчук І.А. Методи інтерактивного навчання майбутніх соціальних педагогів // Соціальна педагогіка: теорія і практика.– №4.– 2010.– С. 82-87.
3. Ларіонова Н.Б. Практика як фактор оптимізації професійного становлення майбутніх соціальних педагогів // Соціальна педагогіка: теорія та практика.– 2009.– № 4. – С.93-95.
4. Пилипенко О Соціально-педагогічні технології превентивної роботи з дітьми групи ризику//Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету Серія : педагогіка. – № 9.– 2000.– С.42-46.
5. Образование и наука (научно-методический журнал) – № 1 – 2000. – 46 с.

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ПОЗНАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Куземко Л. В.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та психології
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Актуальні суспільні умови вимагають від молодшої людини здатності до самостійного розвитку особистісних якостей та здібностей, самостійного і творчого розв'язання складних життєвих проблем, активної суспільної позиції. Перед вищими навчальними закладами постають завдання не тільки спрямовувати активність своїх вихованців у суспільно корисне русло, а й формувати потребу в позитивній активності.

Отже, виникає потреба в переорієнтації вищої освіти на принципово новий підхід до організації педагогічного процесу загалом і організації поазнавчальної діяльності студентів зокрема. Позанавчальна діяльність в університеті є особливою формою організації вільного часу студентської молоді. Вона, на відміну від навчальної роботи, характеризується позанормативністю й індивідуальним характером [1, с. 209]. Позанавчальна діяльність як частина соціально-педагогічної діяльності, спрямована на цілеспрямоване використання можливостей соціального середовища як додаткового педагогічного засобу впливу на особистість студента, забезпечення умов ефективного соціального виховання, творчої самореалізації, формування соціальної активності, успішного соціального розвитку особистості [4, с. 28].

Позанавчальна діяльність повинна створювати особливе соціокультурне середовище, у якому відбувається саморозвиток, соціальна самоідентифікація та професійне самовдосконалення особистості, реалізація її природних задатків та творчих здібностей. Потреби майбутнього фахівця задовольняються в процесі позанавчальної діяльності як специфічної форми свідомого, цілеспрямованого, активного ставлення до навколишньої дійсності, до науки та мистецтва, до самого себе.

Педагогічне керівництво формуванням соціальної активності студента у позанавчальній діяльності здійснюється на основі суб'єкт-суб'єктних стосунків (через реалізацію принципу педагогічної підтримки, яка виступає як спосіб організації взаємодії педагога і студента у виявленні, аналізі проблем, спільному проектуванні можливого виходу з них).

Гуманістичний потенціал позанавчальної діяльності визначений формуванням цілісної, соціально-активної особистості майбутнього фахівця, який прагне до самоактуалізації, відкритий для сприйняття нового, здатний на відповідальний і усвідомлений вибір у різноманітних життєвих і професійних ситуаціях.

Серед різноманіття видів позанавчальної діяльності студентів у ВНЗ, науковці виділяють: суспільно-політичну діяльність (робота в органах студентського самоврядування, участь у виборчих кампаніях, співробітництво з молодіжними організаціями, діяльність у студентських союзах і об'єднаннях); трудову (частково-трудова) діяльність (робота у волонтерському загоні, участь у будагонах, практика, різні види комерційно-трудової діяльності); організаційно-управлінська діяльність (специфічний вид діяльності, яким займається невелика за кількістю група активістів, які безпосередньо є лідерами студентства у масштабах ВНЗ, району, регіону) [3, с. 196].

Серед головних якостей особистості соціально-активного фахівця, що формуються у процесі позанавчальної діяльності, можна виділити:

- інтелектуально-когнітивні: професійна компетентність, творче мислення, загальна культура, ерудиція, володіння новими технологіями навчання і виховання, творча індивідуальність;
- комунікативні: товариськість, безпосередність та відкритість, потреба в творчій діяльності, наявність ціннісних стереотипів, цілісність творчого потенціалу, свобода самовисловлення, наявність творчої інтуїції;
- морально-ціннісні: гуманність, справедливість, доброзичливість, тактовність, чуйність, толерантність, рефлексія, милосердя;
- вольові: оригінальність, ініціативність, завзятість, висока самоорганізованість і працездатність, наполегливість, самовладання, здатність до самоосвіти, самовиховання і [2, с.18]

Ефективність форм і методів позанавчальної діяльності у формуванні соціальної активності майбутніх педагогів, на нашу думку, буде лише за умови їхньої системності і чіткого педагогічного керівництва. Основними елементами такої системи виступають:

1. Збагачене педагогічне середовище ВНЗ, до якого включено особистість студента. Основними складовими виступають: методологічна основа педагогі-

чного впливу (у даному випадку – педагогіка і психологія життєтворчості); інноваційний характер організації позанавчальної діяльності, форм та методів її реалізації; оптимальне матеріально-технічне та інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу, його насиченість позитивними стимулами; можливість максимально самостійного вибору студентом об'єкта та способу пізнання; демократичні, суб'єкт-суб'єктні стосунки у ВНЗ. Розвинені зовнішні відносини ВНЗ, відкритість (для інших ВНЗ, представників державних та громадських організацій), залучення ВНЗ до культурного та соціального життя певної територіальної спільноти тощо.

2. Розвиток і саморозвиток особистості студента, його життєвої компетентності, оволодіння ним основами мистецтва життєтворчості через самостійне та творче засвоєння необхідних для його успішної життєдіяльності знань, розвитку в нього психологічних властивостей.

3. Погоджену з педагогічним процесом індивідуальну життєву програму студента, яка самостійно розробляється ним за допомогою куратора на першому курсі, а в подальшому самостійно реалізується. Індивідуальна життєва програма повинна відображати життєву стратегію студента у якій фіксується життєва позиція та головна життєва лінія, визначається проекція майбутнього життєвого шляху особистості.

Традиційно позанавчальна робота у Київському університеті імені Бориса Грінченка проводиться у тісній взаємодії студентів, кураторів академічних груп, всього педагогічного колективу. Основний принцип виховної діяльності: відношення до кожного студента як до вільної особистості гідної поваги, як до суб'єкта власної життєдіяльності.

У структурі позанавчальної діяльності в Університеті виділено основні напрями роботи, одними з яких є: формування системи громадянського виховання студентів (участь у соціальному проекті, волонтерський рух); вдосконалення системи студентського самоврядування шляхом розвитку лідерських якостей, формування корпоративної культури; науковий супровід пошуково-дослідницької роботи студентів.

Важливим напрямом формування соціальної активності майбутніх педагогів, формуванню у них соціальної відповідальності у позанавчальній роботі Київського університету імені Бориса Грінченка є волонтерство. Тобто добровільна благодійна допомога, заснована на емоційно-особистісному ставленні до людини, яка потребує підтримки. За нашим глибоким переконанням організація волонтерського руху є однією з найефективніших форм професійної підготовки педагогів, що реалізується у позанавчальний час і покликана здійснювати виховну роботу зі студентами, розвивати в них інтерес до професії, загальнокультурні компетенції, застосовувати на практиці отримані знання, уміння, навички.

Волонтерська діяльність студентів педагогічних спеціальностей спрямована на:

- залучення студентів, школярів старших класів до проведення волонтерської допомоги дітям, які мають соціальні проблеми та певні обмеження в психофізичному розвитку;
- залучення студентів до роботи у таборах, проведення фестивалів для дітей біженців;
- формування турботливого ставлення до дітей, які мають певні соціальні потреби, обмеження та проблеми.

Аналіз репрезентованих досягнень студентів педагогічних спеціальностей нашого Університету на конкурсах соціальних проєктів, всеукраїнських студентських конференціях, олімпіадах демонструє їхню високу соціальну активність. Формування якої відбувається у процесі навчальної і позанавчальної діяльності у вищому навчальному закладі. Однак, доведено що ефективний саморозвиток особистості відбувається під час цілеспрямованого педагогічного керівництва і продуманій організації позанавчальної діяльності студентів.

Література:

1. Гаращенко Н.А. Позанавчальна діяльність як особливий фактор соціального становлення студента ВНЗ / Н. А. Гаращенко // Вісник Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка : [зб.наук.праць]. – Луганськ : Альма-матер, 2007. – №14 (133) : Педагогічні науки. – С.208-211.
2. Кондратенко Р. В. Формування готовності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до виховання відповідальності у дітей старшого дошкільного віку : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Кондратенко Руслана Василівна. – Черкаси, 2009. – 20 с.
3. Савченко С. В. Личностно-ориентированный подход к организации внеучебной работы в вузе / С. В. Савченко // Вісник Луганського ДПУ імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки. – 2003. – № 7 (63). – С. 193-198.
4. Стоян А. Н. Организация досуга студенческой молодежи / А. Н. Стоян – Киев : Вища школа, 1984. – 41 с.

ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ «СОЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ» (СЯКАЙКЬООІКУ) В ПРОЦЕС ВИВЧЕННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ УКРАЇНИ

Літінська О. Ю.

кандидат філософських наук, доцент кафедри іноземних мов
Національного університету «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна

В сучасній японській мові використовується поняття «соціальна освіта» (сякайкьооіку) як найближче за змістом до поняття «соціальна педагогіка». Це поняття утворене сполученням слів «суспільство» (сякай) і «освіта» (кьооіку),

використовується для іменування сукупності різноманітних освітніх заходів, які проходять поза межами навчальних закладів. На відміну від загальної освіти, «сякайкьооіку» спрямоване на вирішення тих чи інших соціальних проблем і має на меті сформувати активну громадянську позицію, навчити ефективно та безконфліктно взаємодіяти з іншими членами громади та задовольнити особисті потреби у здобутті освіти. В Японії соціальна освіта представлена двома головними напрямками: освіта для дорослих і освітні заходи для дітей і студентів поза шкільною програмою. Перший напрям соціальної освіти передбачає діяльність суспільних освітніх центрів (коомінканів), публічних бібліотек, музеїв. Коомікан – це формальний інститут соціальної освіти Японії. Як правило, його діяльність тісно пов'язана з життям локальної общини і передбачає організацію громадських, культурних і спортивних заходів, свят, проведення фестивалів, підтримку громадських ініціатив, спрямованих на поліпшення комунікації всередині громади, поліпшення екології, тощо. Другий напрям соціальної освіти передбачає організацію клубів для школярів (хоокаго). Хоокаго – це спортивний або мистецький гурток, який відвідується після основних уроків. Як правило, заняття в такому клубі є обов'язковим для учнів середньої і старшої школи.

Останнім часом спостерігається тенденція до перейменування адміністративних органів «соціальної освіти» у відділи «безперервного навчання» (сьоогай-гакусю), таким чином підкреслюється важливість одного з принципів «соціальної освіти» Японії, а саме: відсутність вікових обмежень. Також важливими напрямками діяльності відділів «безперервного навчання» є захист прав людини, екологічна освіта, підтримка людей літнього віку, роз'яснення прав споживачів та запобігання гендерної дискримінації. В окремий напрямок діяльності виділена програма страхової підтримки молоді [Див.: 3]. Таким чином, мета «соціальної освіти» Японії – створення для громадян гідних умов для підняття їх культурного рівня з залученням широкого переліку методів, засобів і всіх доступних можливостей.

Історія «соціальної освіти» в Японії починається в період Мейдзі (1868 – 1912 рр.), коли була відкрита перша публічна бібліотека і створені умови для «загальної освіти» (цудзоокукьоіку) – в той час цей термін використовувався у значенні «народної освіти» (кокумінкьоока). «Народна освіта» вважалась справою Імператора і мала на меті виховати почуття лояльності і відданості. У часи Другої світової війни громадські заклади і заклади соціальної освіти використовували для виховання населення, яке готове співпрацювати з владою в умовах війни. В післявоєнний період формується нова парадигма «соціальної освіти», орієнтована на демілітаризацію і демократизацію японського суспільства. Серед вчених-педагогів, теоретиків «соціальної освіти» найбільш відомі імена Ю. Фукудзава (1835-1901), У. Кавамото (1888-1960), Дз. Ямана (1864-1957) та ін. Ямана Дзіро є автором першої спеціальної роботи з «соціальної освіти» («Сякайкьооіку», 1892 р.). І до цього часу його ідеї і освітні принципи використовуються в педагогіці і активно обговорюються в професійному і академічному середовищі. На думку Ямани, суспільство має найбільший